

Cem Özer:

“Sinema benim için büyüklere masallar tadında bir şey”

28 Şubat 2008 tarihinde Mithat Alam Film Merkezi'nin konuğu Cem Özer'di. Hafta boyunca retrospektifi kapsamında 4 filmi¹ gösterilen oyuncu, sinemayla ilişkisi, filmleri, tiyatro, oyunculuk ve gelecek projeleri üzerine hoş bir söyleşi gerçekleştirdi. Moderatörlüğünü Ayşegül Oğuz'un yaptığı ve katılımın hayli yüksek olduğu söyleşi, Cem Özer'in eşi oyuncu Nurgül Yeşilçay'ın da katılımı ve dinleyicilerin yoğun ilgisiyle oldukça keyifli geçti

Sizi aslında hem tanıyoruz, hem de bilmediğimiz birçok yönünüz var. Mesela Hukuk eğitiminin yanı sıra oyunculuk eğitimi de almışsınız.

Cem Özer: Evet doğru. Aldığı eğitimi öne çıkaran bir insan değilim pek. Oyunculuk eğitimini konservatuarda almadığım için, dikkate alınmıyor fazla. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde okudum. 1974–76 yıllarında Ali Poyrazoğlu Tiyatrosu'nun deneme sahnesi vardı; Türkiye'deki ilk özel tiyatro oyunculuk kursu. Oraya yedek olarak katılan kırk birinci öğrenciydim. Beni almadılar. Ben de lisedeyken gizli gizli dersten çıkıp şimdi Küçük Sah-

¹ Cem Özer retrospektifi kapsamında Cem Özer'in rol aldığı *Adem'in Trenleri* (Barış Pirhasan, 2007), *Berlin in Berlin* (Sinan Çetin, 1993), *Neredesin Firuze* (Ezel Akay, 2003), *Karışık Pizza* (Umur Turagay, 1998) filmleri gösterildi.

ne'de² dersleri takip ediyordum. Kırk kişiye "Hayali bir karakteri çalışın, gelin." dedi Ali Poyrazoğlu ama arkadaşlar çalışmamış. "Başka çalışan var mı?" diye sorunca kırk kişinin arasından elimi kaldırdım. "Gel bakayım." dedi. Çıktık, bir şeyler yaptık. "Senden bir şey olmaz. İkinci sıradayım sesini duymuyorum." dedi. Çünkü ben o sırada Beşiktaş Genç Takımı'nda basketbol oynuyordum. Tam delikanlılıktan erkekliğe geçen bir tipim. Sesim kötü. Boyumun uzun olması da dezavantaj. Seyirciyle göz göze gelmem mümkün değil. Pat pat yürüyorum sahnede.

Türkiye Cem Özer'i 1990'larda televizyonla tanıdı. Özel televizyonculuğun başladığı yıllardı. Talk-show gibi bir kavramı Türkiye'ye getiren sizsiniz.

Cem Özer: Evet özel televizyonun tarihi kadar bir televizyon tarihim var benim ama bizim halkımız o kadar tuhaf ve her an o kadar yeni şey giriyor ki bu ülkeye Cem Özer olsa olsa dinazordur diye düşünüyorlar.

Oyunculuk eğitiminizin size televizyonda faydası olmuştur, değil mi?

Evet oldu. Beni talk-show meselesinde aslında arkamdan ittiler. Maçka Oteli'nde kabare yapıyorduk. Biraz stand-up, biraz kabare ama tam kabare tiyatrosu gibi değil. Türkiye'de kabare de pek bilinen bir şey değildi o tarihlere kadar. Ben de Türk kabaresini icat ettim. Ali Poyrazoğlu'nun 'Yeşil' diye bir yeri vardı Taksim'de. Orada Müjdat Gezen'le stand-up'ın biraz daha rafine edilmişini yapıyorduk. Sonra Maçka'da geniş bir kadroyla yine bir show yaptık, çok da iyi gidiyordu. Pazartesi hariç hergün gösteri yapıyordu. Programın sonunda gelen konuklardan bazılarını sahneye alıyorduk ve doğaçlama bir şeyler yapıyorduk. Şimdi sanki asırlar öncesiymiş gibi geliyor ama 1990-91 yıllarıydı. Oraya Ahmet Özal gelip izlemiş. Çok hoşuna gitmiş. O va-

² Küçük Sahne 1951 yılında Beyoğlu'nda Muhsin Ertuğrul'un yönetiminde açıldı. 1957'de Dormen Tiyatrosu olarak isim değiştirdi. Birçok oyun ve farklı tiyatro topluluklarını misafir eden sahne 1997 yılından bu yana Sadri Alışık Tiyatrosu olarak hizmet etmektedir.

kit, onlar Star Tv’de Cem Uzan’la ortaklıklar. Talk-show programı yapmayı düşünmüşler ve “Yapsa yapsa bu adam yapar” demişler. Çağırdılar beni ve öyle başladı. Televizyon için sit-com yapmak istiyordum. Ben de ilk sit-com’u³ yapacağım diye sevindim. Projem de yaklaşık daha iki sene evvel Aysun Kayacı ve Metin Akpınar’ın oynadığı Çat Kapı (2005) adıyla yapılan bir sit-com diziydi. Onu götürdüm. Onlar başka bir proje düşünmüşler. “Sit-com zor olur. Talk-show yapalım.” dediler. Aslında özel hayatımda sohbeti de çok tatlı biri değilimdir. Mahmut Baler’ler, Orhan Boran’lar radyo yutmuş gibi konuşurlar. Benimse hiç öyle bir halim yok. Ben gününün yüzde yetmişini susarak geçiren bir adamım. Neticede kendime “Cem sen oyuncusun, para da güzel. Sen talk-show sunucusu diye bir karakteri oynuyor olacaksın.” dedim. Sonra o karakter beni ele geçirdi bir dönem. İnsanlar onu ben zannettiler. Biraz aykırı olmak gerekiyordu. İnsanlara özel hayatımda nasıl hitap ediyorsam öyle hitap ettim. Gözlükle çıktım ve bir süre sonra fark ettim ki sohbetin içine show katmak lazım. Esasen komedi tiyatrosu kökenli bir oyuncuyum. Onu kullanmaya başladım. Benden önce ‘talk’ vardı, benle beraber ‘show’ eklendi buna ve talk show oldu. Böyle bir televizyon maceram var.

İlk oynadığınız film 1976’da galiba.

1976’da olabilir. Ufak tefek rollerde oynadığım filmler oldu. Yeşilçam’da yapımcı ve yönetmen olan Nazmi Özer benim amcamdı. Ünlü seks filmlerinin yapımcısıdır. İftiharla söyleyebilirim ki *Civciv Çıkacak Kuş Çıkacak* (Nazmi Özer, 1975) filminin adı ben koydum. *Çikolata Sevgilim*, *Şişak Basarım* (Çetin İnanç, 1975), *Fırçana Bayıldım Boyacı* (Ülkü Erakalın, 1978) gibi isimler bendendir. “Civciv çıkacak, kuş çıkacak” aslında trampetin bir ritmidir. Ben ilk ve ortaokulda trampet takımındaydım. Amcam dedi ki “Şuna bir isim bul.” O geldi aklıma. Türk seks filmlerinin ‘jenerik’ ismi oldu sonradan. Hatta bazen oyuncular oynamadığı

³ “Situation comedy”nin kısaltılmışı. Durum komedisi.

zaman amcam yüzü görünmeden performans sergilerdi. Ezel Akay “Seks Filmlerinin Unutulmaz Yönetmeni” diye amcamın hayatını yapmaya niyetlendi bir ara. Tabi ki ben oynayacaktım. O filmlerde reji asistanlığı gibi işler yaptım. Sonra derli toplu filmlerde aldığım roller oldu. *Gecenin Öteki Yüzü* (Okan Uysaler, 1987) diye, Zuhal Olcay’ın oynadığı bir dizi vardı. Onda deli bir aşığı oynadım üç sahne kadar. Tunca Yönder, deli aşığı benden daha iyi kimse oynayamıyor diye zorla beni oynatmıştı. Sanıyorum 1976’daki film Müjdat Gezen’le *Güldürme Beni* (Ertem Göreç, 1986) filmi. Erdoğan Engin yazıyordu senaryoyu. Ben de reji asistanıyım. Ertesi gün set var ve Müjdat (Gezen) o gece senaryoyu beğenmediğine karar verdi. Amcam telaş içinde ne yapacağız diye. Müjdat demiş ki “Senin yeğen yazsın bir şeyler.” Prodüksiyon amirinden mekânları öğrendim Çünkü mekânların değişmesi çok zor. Mekâna göre bir şeyler uyduracağım. İnşaat, kahve ve Luna Park kiralamışlar. Parkta bir sahne var ama Müjdat beğenmemiş o sahneyi. Bana da vermiyorlar senaryoyu benzetirim diye. Senaryonun geneline uygun olarak prodüksiyondan bir travestinin oynamasını istedim. Yani travesti rolü oynayacak bir oyuncu gerekiyor. Tarlabası’ndan hakiki bir travesti geldi. Provada baktık ki bildiğin kadın gibi, hiç öyle sahnedeki komikliği veremiyor. Müjdat tepiniyor “Olmaz bul” diye. Ne yapacağız derken Müjdat şöyle bir bana baktı. İki peruk, bir elbise... İlk sanırım odur.

Berlin in Berlin’de oynadığınız zaman herkesin “Cem Özer oyunculuk da yapıyormuş!” dediğini hatırlıyorum.

Cem Özer: “Dün talk-show’cuydu, bugün ona film yaptılar.” dedi insanlar. Hayır, esas mesleğim oyunculuk. Ama ikna edemedim insanları. Hatta gizli gizli gittim sinemaya, seyircileri gözlemlemek için. Daha ben ekrana gelir gelmez, hemen gülmeye başladılar. Ben bir şey yapmadım ki öyle duruyorum. Çok eleştirildi film: “Çok güldürmüş.”, “Olmamış.” falan. İşin gerçekçi tarafına geçerse *Berlin in Berlin*’in hakkını teslim ediyorum. Türk sinemasının kabuk değiştirmesindeki ilk kilometre taşıdır. Yani dünya standartlarını yakalamaya çalışan, evrensel ölçülerde bir

şeyler yapmaya çalışılan ve ekonomik oyunculuk denen sopa gibi oyunculuk yapılmayan bir film. Bir ilk olduğu için de belki o dönemde yadırgandı. Sonra baktık ki böyle oynanmaya başladı filmlerde.

Filmde oynama teklifi size direkt Sinan Çetin'den mi geldi?

Evet, Sinan'dan geldi. O da ilginç bir hikâye. Sinan'ı programıma çıkartmıştım. Ama Sinan beni oyuncu olarak biliyordu. Faruk Peker'le oynadığım filmler vardı. Ben de, Sinan Çetin'in Cihangir'deki ilk, ufacak olan platosunun iki kat üstünde oturuyordum. Faruk Peker bir gün Sinan'a göstermek için *Umutların Ötesinde* (Samim Utku, 1988) diye bir filmi götürmüş. Sinan Çetin de film yapmak istiyor. Sinan filmi seyrettikten sonra "Çok güzel" demiş, "Böyle bir oyuncu var Türkiye'de de ben niye bilmiyorum? Kim bu yanında oynayan?" Faruk sinirlenmiş. Aslında Faruk benim çok iyi arkadaşım. Sonra Sinan'la tanıştık. Sinan bu projesinden bahsetti ve oynamamı istedi. "Tamam." dedim. Aradan bir ay geçti; Sinan'ı aradım. "Cem konuştuk falan ama bu herif Almancı. Sen gözlüklüsün. Daha değişiksin. Biz başka birine bakıyoruz. Ama sen bir uğra." dedi. Gittim, Mahmutpaşa'da Almancı kostümü yaptırdım kendime. Saçları kestirdim Almancı gibi. İçeriye, sete girdim. Baktı, baktı, tanır gibi oldu ama çıkartamadı. Öyle alındım filme. Benzer bir şekilde, bir iki filmde daha böyle rol aldım. Olup gidiyordum, şaşırıyorlardı. *Zirvenin Bedel'i*nde (Sami Güçlü, 1989) bana teklif edilen rol bir geyin sevgiliydi. Cemil İpekçi de yapımcının kafasındaki gey başrolü oynayacak. Ben tutturdum geyi oynarım diye. "Olmaz, senin boyun uzun. Senden gey mey olmaz." dedi. Ertesi görüşmeye gey olarak gittim ve rolü aldım.

Peki, *Berlin in Berlin*'de oynamak için evet derken, Türk sinemasında şu anda devam eden süreci başlatan bir film olacağını hissetmiş miydiniz?

Hissetmedim. Sadece çok hevesliydim o filmde oynamaya. Öyle "Sinemaya şunu katayım, oyunculuğa bir tarz getire-

yim.” gibi bir hedefim yoktu. Sadece hevesliydim. İlk başrolüm çünkü.

Birkaç ay önce, Sinan Çetin burada bizim konuğumuzdu. Filmin bir kısmının Berlin’de, bir kısmının da İstanbul’da çekildiğini söyledi. Çok şaşırдық. Nasıl oldu bu?

Cem Özer: Ev içi sahneleri Galata’da altında demir-pres atölyesi olan bir evdi. Kameranın titrediği yerlerde kameramanın hatası yok. Press makinası yirmi tonluk makine. O basarken hep beraber sallanıyorduk. Bir de çok enteresandır, Alman mühendisin benim ağabeyimi öldürdüğü sahnenin çekildiği inşaat Akmerkez’in inşaatıdır. Çünkü İstanbul’da “Siemens”, yani Almanca bir şeyler yazan tek inşaat orası vardı. Orada da enteresan bir hikâye var. Benim “O fotoğrafları kim çekti?” diye Alman mühendisle inşaatta bir konuşmam var. Aslında yabancı dile yetenekliyimdir ama Almanca hariç. Tamamen kapalıyım Almanca’ya karşı. Sinan’ın eşi Rebecca’nın kardeşi oynuyor mühendisi. Ben Almanca oynayacağım için avucuma yazdım kopyaları. Bir elimde de fotoğraflar var. Onlara bakarken okuyorum elimdekileri. Ben başladım. İyi gidiyor, derken adam unuttu lafını. İnşaata kaçak girmişiz, izinsiz çekiyoruz zaten. Hemen çekip çıkmamız lazım. Ben orada Almanca doğaçlama parçaladım birden. Onun söyleyeceği lafları ben söylüyorum. Onunkileri de ezberlemişim arada. Araya da Türkçeler karıştırıyorum. Demek ki işlemiş kafa ya bir şekilde film boyunca. Rebecca geldi, “Sen Almanca biliyorsun, bizi kandırdın.” dedi. Öyle enteresan şeyler oldu. Filmin nerdeyse yarısını kaçak çektik. Almanya’da metroya kaçak giriyoruz, metroda çekimler izinsiz. Bir gün Sinan’a “Ya bari jeton atalım.” dedim. O kadar yani.

Berlin in Berlin’in gişesi de iyi ve hala ilgiyle izlenen bir film. Ardından Usta Beni Öldürsene’de (Barış Pirhasan, 1996) oynadınız. Yine yurtdışı ayağı olan bir proje.

Usta Beni Öldürsene, Berlin in Berlin’den sonra oynadığım Barış Pirhasan’ın filmi. Orada oynamam da tesadüf oldu. Benim için değerli bir filmidir. Ben Laf Lafı Açıyor’u yapıyo-

rum. Med-Yapım da hem programın, hem de filmin yapımcısı. O firmanın yapımcısı Fatih Aksoy dedi ki “Barış böyle bir film çekiyor. Rupert diye bir başrol var ama hiç gözük-müyor. Oynar mısınız?” Hakikaten Rupert filmin başrolü ama *Godot’u Beklerken*⁴ gibi bir türlü görünmüyor. Rupert geldi, Rupert gelecek, bizi kurtaracak... Rupert yok ortada fakat seyircinin kafasında bir Rupert oluşuyor. Biraz üçkâğıtçı, işi bilen, biraz kaypak bir menejer. Filmde ülke ismi verilmiyor ama sanki Doğu-Bloku ülkelerinden birindeymiş gibi. Ben aşağı yukarı kırk sekiz saniye falan görüyorum. Yani Rupert karakterini seyirciye kabul ettirebilmek için süreniz yok. Sadece iki plan, sahne bile değil. Göründüğünüz anda Rupert olarak kabul edilmeniz lazım. O kırk sekiz saniye için saçlarım sarıya boyandı. Cıvıv sarısı...

Siz kendiniz mi belirlediniz görünüşünüzü?

Tabi. Bir ay çalıştım. Bir içyapı kuruyorum ve gözümün önünde bir fotoğraf beliriyor. Rus Revü menejerleri vardır ya ortalıkta gezen, öyleydim. Mavi lensler taktım. Sürpriz yapacağım diye sete giyinip gittim. Macaristan’da Budapeşte’ye uçakla indik. Sınır kapısından beni almak istemediler. Adam bir pasaporta bakıyor, bir bana bakıyor. “Benzemiyorsunuz.” dedi. “Aktörüm ben. Buraya bir program için geldim.” diye ikna etmeye çalıştım. Biraz uzun sürdü ama geçtim ve sete geldim. Çekim yapıyorlardı eski bir gaz fabrikasında. Herkes beni görünce “Rupert geldi.” dedi. Öyle işte... Yani o küçücük rol beni çok heyecanlandırabiliyor.

Bazı oyuncular için rol alacağı süre çok önemlidir. Sizin için fark etmiyor anladığımız kadarıyla.

Hayır. O rolün bana ihtiyacı, benim de o role ihtiyacım olması lazım. Yani başrol de olsa eğer benim o role ihtiyacım, o rolün de bana ihtiyacı yoksa oynamam.

Oynayacağınız filmdeki ‘casting’ sizin için ne kadar önemli?

⁴ En Attendant Godot; Samuel Beckett’in 1949 yılında Fransızca yazdığı ünlü eseri. İlk olarak Paris’te 1953’te sahnelendi.

Çok önemli. Birincil şart, karşımda oyuncu olması. En azından karşımda konuşurken jargonda anlaşabileceğim biri olması lazım. “Grotesk⁵ oynayalım.” dediğimde bana öyle bakmamalı. Konservatuar mezunu olması lazım demiyorum ama bir ustanın elinden yetişmiş olması lazım. Zaten sanat akademik kariyerden ziyade, biraz usta çırak ilişkisidir. Yani alaylı olmak önemli. Oyunculüğün deneye deneye öğrenildiğine inanmıyorum. “Canım işte, biz de bunu yapa yapa öğreneceğiz.” diye düşünenler var. Öyle şey olur mu? Yani sen restoran açıyorsun ama yemekler rezalet. Aşçı yapa yapa öğrenecek diye bir şeyi kabul eder misiniz? Öğrenip ondan sonra yapılacak bir iş bu.

Tiyatro kökenli bir oyuncu olarak çekime başlamadan önce prova yapma sizin için ne ifade ediyor?

Cem Özer: Ben prova sevmeyen bir insanım. Tiyatroda da provayı sevmiyorum. Fenalık geçiriyorum. Sinemada ise çekimden önce mecburen prova yapıyoruz. Işık için özellikle yapılır. Çünkü film çekimleri çok milimetrikdir ve bir santimetre bile yer değiştirirseniz kaçırıyorsunuz görüntüyü. Sinemadaki provalardan ise keyif alıyorum. Çünkü kısa sürüyor.

Sizin bir de sinemanın teknik yönüyle ilgilenmişliğiniz, kamera arkasında çalışmışlığınız var. Kamera arkası deneyimi olmayan bir oyuncuya göre bu size neler katıyor?

Lens biliyorsunuz. Bu da sormaya gerek duymadan takip etmenizi sağlıyor. Ona göre oyununuzu ayarlıyorsunuz. Kamerayı daha iyi hissedebiliyorsunuz. Kameranın nerede durduğunu ve ne zaman nereden, nereye geçtiğini bilmek gibi teknik kolaylıkları oluyor.

Bir sonraki filminiz Umur Turagay’ın yönettiği *Karışık Pizza* (1998). Umur Turagay oldukça başarılı video kliplerle Türkiye’nin tanıdığı bir isim oldu. *Karışık Pizza*

⁵ Seyirciyi yabancılaştırmak için, karşıtlıklar yaratmak, abartılı bir şekilde karikarürize oynamak.

da 90'larda biraz Tarantinovari⁶ bir suç filmi oldu. Türk sineması için yeni bir tarzdı.

Evet. Zaten, onun senaryosunu iki tane genç arkadaş yazmıştı. Uygur Şirin ve Tamer Baran. Tamamen Tarantino mizansenleri üstüne kurulu bir film. Tarantino'ya bir gönderme olarak bu filmi yapmışlar. Filme yönetmen bulunamıyordu. Ben Umur'u önerdim. Yapımcı Faruk Aksoy da kabul etti. O dönem gerçekten küçük bir bütçeleri vardı ve bayağı zorlanıyorlardı film yapmakta. Umur geldi ama senaryoyu beğenmedi ve kendi yazmaya başladı. Ama Umur'un kafasıyla seyircinin kafası farklı frekanslardaydı. Biraz daha yüksek bir kafada yazıyor o. Mesela, mafya tetikçisi Erkan'ın (Taşdöğen) oynadığı karakter "Senin 'motivasyon'un ne?" diye soruyor. Türkiye'de hiçbir mafya tetikçisi 'motivasyon' ne bilmez bile. Biraz böyle işte. Başka bir film de çekmedi. Çekmemeyi yeğledi. Çünkü gerçekten *Karışık Pizza*'da çok güzel bir hikâye var. Çok güzel de video klipler var ama bana göre ne yazık ki bütününe hâkimiyet kuramadı. Yani filmi bir bütün olarak göremedi ve yorumlayamadı. Çünkü farklı branştan geliyor. Temposunu ayarlayamadı.

Sizin yine görünüş olarak da kendinizi epey değiştirdiğiniz bir film.

Öyle görüyorum karakteri ve o karakteri yaşamaya başladıktan sonra, karakter bana öyle görünmeye başlıyor. Yani aynada öyle görüyorum suratımı. "Ben şimdi ne yapacağım? Şöyle mi olsun, böyle mi?" demiyorum ben. Saçımı sakalımı, her şeyimi serbest bırakıyorum. Sonra bir gün traş olurken, öyle geliyor ve o adam gibi oluyorum.

***Karışık Pizza'yı* takip eden proje *Asansör (Mustafa Altıoklar, 1999)*. O da ilginç bir filmdi.**

Asansör'ü Mustafa Altıoklar çekiyordu ve ben de aynı yapımcıyla program yapıyordum ANS'de. "Cem dedi bu adamın talk-showa çıkması lazım. Senin programına çıkıyor-

⁶ Ünlü Amerikalı yönetmen Quentin Tarantino'nun tarzı.

muş gibi olur mu?” “Olur.” dedik. Talk-showcu Cem Özer’i oynadım bir sahnede.

Asansör 1999’da. Sonra 2003’e kadar sinemadan uzaklaştınız. 2003’te Ezel Akay’ın yönettiği Neredesin Firuze ile çok parlak bir dönüş yaptınız. Çok farklı ve belki yeni bir dönemi açan bir film. Kalabalık bir kadrosu var, Haluk Bilginer, Özcan Deniz, Ragıp Savaş, Şebnem Dönmez, Demet Akbağ. Çok farklı ekollerden oyuncular bunlar. Sanat yönetimiyle, müzikleriyle çok farklı, çok renkli bir film.

Cem Özer: Düşündüğüm zaman benim sinema hayatımda farklı bir yeri olan filmlerden biri. Oynadığım filmler genellikle farklı yerlere konan filmler oluyor. Samimi söyleyeyim, ben bunları çok da cımbızla seçmedim. Belki de reddettiklerimden dolayı bunları seçmişimdir. *Berlin in Berlin*’den sonra 99’a kadar çekilmesi düşünülen her film bana geliyordu. Çok fazla film reddettim. Özellikle sesli çekim olmalı oynayacağım filmler. Mesela *İstanbul Kanatlarının Altında* (Mustafa Altıoklar, 1996) reddettiğim filmlerden biridir. Mustafa daha karar vermemişti sesli çekip çekmeyeceğine. Reddetme sebepim de bana Hezarfen Ahmet Çelebi rolünü teklif etmesi. Ben doksan kilo bir adamım. Bu adam kanat yapacak; Galata Kulesi’nden uçacak; Kız Kulesi’ni geçip Üsküdar’a konacak. Hezarfen Ahmet Çelebi’ye de baktığınız zaman ufak tefek, kara kuru bir herif. Zaten muhtemel ki bu yüzden onu almış götürmüş rüzgâr. “Baba, emin misin benden Hezarfen olabileceğine? Okan Bayülgen var. Bak, kara kuru bir herif o da.” dedim. Anlaşamadık. Sonra benden üç santim uzun, yirmi kilo daha fazla bir adamla, Ege Aydan’la anlaştı. Galata Kulesi’nin neredeyse tamamı kadar bir adam. Ama o dönemin en parlak filmlerinden biri. Sonra gene Mustafa’nın *Ağır Roman*’ını (Mustafa Altıoklar, 1997) reddettim. Yine Okan’ın (Bayülgen) oynayacağı rolü bana teklif etti.

Okan Bayülgen o rol için yirmi kilo vermişti o zaman.

O bile iri kaldı da ondan. Karakterin kılkuyruk bir herif olması lazım. Mustafa’yla bizim sürekli böyle bir birlikte

olmamışlığımız var. *Asansör* filminde de “Artık sen kendini oynayacaksın.” dedi. Kıramadım artık. Sonuçta dünyayı yerinden oynatmıyoruz ki altı üstü film yapıyoruz işte!

Neredesin Firuze (Ezel Akay, 2003) için teklif nasıl geldi?

Neredesin Firuze teklifi çok enteresan bir zamanıma denk geldi. Benim her şeye küstüğüm bir dönemdi. “Ben bu oyunun içinde olmayacağım.” dediğim bir dönem oldu hayatımda. Çünkü çok kirlenmeye başlamıştı her şey. İnsanlar benim ne demek istediğimle değil, ne dediğimle ilgilenmeye başladılar. Ben içi dışında bir adamım ve bununla çok barışık biriyim galiba. Dolayısıyla stratejik davranılması gerektiğini bilemiyorum. Olduğum gibi, yani şeffaf bir adamım. Sonra Atif Yılmaz *Şih Senem* (Kartal Tibet, 2003) diye bir dizinin yapımcılığına başladı. Çeşme’de tatil ediydim. Atif Yılmaz bana telefon açtı ve “Cem sana bir rol teklif edeceğim. Oynar mısın?” deyince, ayağa kalktım. “Atif Abi sen bana teklifte bulunamazsın. Sen bana emrederisin.” dedim. Yani koskoca Atif Yılmaz seni düşünmüş de, senin hayır deme şansın olur mu? Olmaz. *Şihsenem*’i oynarken, Ezel aradı beni. Ezel Akay benim eski arkadaşımdır. Reklâm şirketim varken onu bir reklâm filminde oynatmıştım. Esasında yönetmen değil oyuncuymuş zaten. New York’ta oyunculuk eğitimi almış. Müthiş de bir oyuncu bence. Bana ve oyunculuğuma çok inanan biri. *Neredesin Firuze*’deki Orhan karakteri eline geldiğinde dümdüz, es geçilmiş bir karaktermiş. Esas adı Burhan, Prestij Müzik’in üç ortağının içinde en önemsiz adam çünkü hesap kitap işlerini yapıyor. Dolayısıyla ona yazılabilecek anektod da yok. Hilmi Topaloğlu, Özcan Deniz, Mahsun Kırmızıgül’ün üstünde çok anektod var. Ama bu adam başka bir dünyada yaşıyor ve senaryoda o karakterin renklenmesi lazım. Ezel beni düşünmüş. Herkes karşı çıkmış önce. Çünkü Burhan ufak tefek, toparlak, kel kafalı bir herif. Sonra oturduk, çalıştık ve böyle bir karakter çıktı ortaya. Bu adam o kadar hesap kitapla meşgul, o kadar içinden pazarlıklı ki, konuşmasında bir farklılık olmalı. Bir süre sonra karakteri buldum. “Bence böyle konuşuyor.”

dedim. “Bir de gözlükleri olmalı bunun. Çünkü gözleri faltaşı gibi görünüyor bu adamın. Fıldır fıldır olmalı.” Sonra bir gün Burhan aramış Ezel’i. Meğer hakikaten öyle konuşuyormuş. Çok keyif aldığım bir setti. Bir kere Ezel’in settteki ortamı yönetmekteki becerisi çok iyidir. Hiç sesini yükseltmeyen ama otoritesinden de asla taviz vermeyen bir yönetmen. Mesela Barış Pirhasan öyle değil. Çok yumuşak, hiç bağırmas, ama otorite kuramıyor. Belki de Ezel’in görüntüsünden çekiniyor insanlar. Barış’a bakıyorsun, pamuk gibi bir adam. En fazla, “Arkadaşlar lütfen. Bakın beni çok kırılıyorsunuz.” falan diyor. Set ve tiyatro hakikaten hiyerarşinin olması gereken yerler. Demokrat davranmaya çalıştığın zaman batıyorsun. Çünkü her kafadan fikirler üremeye başlıyor. Ezel bunları çok iyi dengeleyen ve kendine has dünyalar kurabilen biri. Sinema benim için büyüklere masallar tadında bir şey. Ucuzuna kaçmadan, çok da iyi beceriyor. Estetik değerleri yerli yerine oturtarak çok zevkli çalıştık. Tek meşakkati, Temmuz Ağustos aylarında çekmiş olmamız. Perpa’yı Plakçılar Çarşısı yaptık. Ciddi bir dekor vardı. Bizim kurduğumuz dekor dükkânlara elinde bağlamayla gelenler oldu, “Ben şarkıcıyım.” diye.

Unkapanı daha önceden sizin bildiğiniz bir dünya mıydı?

Cem Özer: Çok bildiğimiz bir dünya değildi ama hafızamızda olan bir dünyaydı. Beni neticede Unkapanı’nından çok parasal işleri idare eden Orhan’ın durumu ilgilendiriyordu. O da Unkapanı’nın dışında bir adam. O tipler hafızamdadır. Yani para pul işlerine bakan insanların nasıl olduklarını çok iyi biliyorum. Mesela orada herkes rengârenk kıyafetler giyiyordu ama benim yeşil kıyafetten üç tane vardı. Çünkü bu adamlar kılığına kıyafetine vakit ayıracak zaman bulamaz. Kafa başka türlü çalışıyor onlarda. Tek zor tarafı dediğim gibi Perpa’daki sıcağı. Kocaman bir bina ve üstü camla kaplı. Biz en üst katta çalışı-

⁷ İstanbul Okmeydanı’nda bulunan büyük bir ticaret merkezi.

yoruz. Her dükkânda da klima var. Fakat bu klimalar içeriği soğuturken dışarıyı ısıtan aletler. Zaten normalde hava kırk derece ve oradaki bütün dükkânların klimaları sıcak hava üflüyor. Hava ısındıkça yukarıya çıkıyor. Yukarıdan da güneş vuruyor. Biz orada tam anlamıyla piştik. Varil varil su tükeniyordu sette. Kan ter içindeydi o kıyafetlerin hepsi. Zaten elbiseler, içindeki gömlekler de naylon. Demet Akbağ'ın sarı kıyafetle oynadığı sahneyi çekerken saatlerce ufacık bir alanda çalışmak zorunda kaldık. O sahnenin çekimi Cevahir Plaza Otel'de oldu. Restoranındaydık ve onun da üstü cam. Kıyafetimi üstümden çıkarttığımda içinden resmen su aktı. Yüz kilowat ışıkla başa çıkmak mümkün değilken bir de makyaj yapılıyor. Çok meşakkatli oldu ama çok iyiydi; çok keyif aldım.

Diğer oyuncular nasıldı sette?

Onlar da aralarında çok eğlendiler. Haluk'la (Bilginer) Ata (Demirer) çok yakınlaştılar. Ben daha ziyade Ezel'le, Ruhi'yle (Sarı) ve Ragıp'la (Savaş) bir aradaydım. Ama genellikle kameranın yanında, yöresindeyim işim olmadığı zaman. Ben sette bir tek Nurgül'le (Yeşilçay) çalışırken çok eğlenebiliyorum. Onun dışında çok fazla geyik geliyor bana. Yani ben setteyken sahnemin gelmesini bekliyorsam sette ne olup bittiğiyle ilgilenmek istiyorum. Ama Nurgül varsa onunla ilgilenmek beni daha çok ilgilendiriyor. Biraz setten uzaklaşıp dedikodu yapıyoruz. Ama onun dışında ikimiz de sette ne olup bittiğiyle ilgilenmek istiyoruz.

En son filminiz 2007 yapımı *Âdem'in Trenleri*'nde de (Barış Pirhasan) Nurgül Yeşilçay'la birlikteydiniz. O proje size nasıl geldi?

Cem Özer: Onu Nurgül anlatsın hazır buradayken. (*Salonda ön sırada oturan Nurgül Yeşilçay'a dönerek*) Nasıl oldu da ben oynadım?

Nurgül Yeşilçay: O proje önce Cem'le ikimize geldi. Biz de kabul ettik. Sonra "Karı koca oynamayın. Kötü olur." dediler. Bir sene kadar bekledik. Bu rolde önemli olan adamın yaşça büyük ve daha kalıplı olması. Ama ne-dense tıfıl tıfıl çocuklar buldular. Bir tanesiyle okuma pro-

vası yaparken “Ben bu adamı böyle oynamam.” dedi. “Ben bu adamı kötü adam yapmam.” “Ya kötü adam değil.” diyoruz, “herkes kötü olduğunu sanıyor.” Ama anlaşılmadık. Ben gittim elimi yüzümü yıkadım. Barış’a dedim “Ben bu şartlarda oynayamam. Daha rolü anlamamış.” Neyse sonra rol için iki üç kişi düşünüldü. Cem Özer, Haluk Bilginer, Uğur Yücel. Olmazsa olmaz. Yoksa film kötü olacak gerçekten. Benim rolümde de fazla bir şey yok. Hani ekonomik, küçük oyunculuk yapabilir miyim, yapamaz mıyım denemek istiyorum. Neyse ki sonra Ezel (Akay) yapımcı olarak dâhil oldu projeye. Cem’i beraber zor ikna ettik. Bir hafta vardı filmin çekimlerine. Baktım ki Cem hiç çalışmıyor. Ama zaten bir sene öncesinden geldiği için proje, o çoktan kafasında kurmuş. “Fatih’le (Akın) Sırrı Süreyya (Önder) karışımı bir tip yaratıp bir şeyler yapacağım.” dedi. Sonra bir baktık yapmış.

Cem Özer: En az hazırlandığım ve en heybeden yediğim oyunculugum. Bizim evin karşısında cami vardı. Çok imam gördüm yani. Çok da sohbet etmişliğim var. Nasıl konuştuklarımı, vücut dillerini, nasıl davrandıklarını bilirim. Tabi dağarcığınızda da olmalı bir şeyler. Rol geldikten sonra gözlem yaparsan yanlış olur; yanlış bir şey yaparsın. O bir kopyalamadır ve orada yaratıcılık yoktur. Çok iyi bir taksi şoförü yaratabilirsin. Ama bütün tanıdığın taksi şoförlerine benzemeli aynı zamanda biraz da farklı olmalı. Kendine ait, tek olmalı. O zaman o bir karakterdir yarattığımız.

İstanbul dışında küçük bir yerde çalıştınız ve eşinizle oynadınız. Nasıl süreci? Gerçek hayatta birlikte olan insanların ekranda kimyasının tutmaması gibi bir risk var. İzleyici benimsemeyebiliyor.

O izleyicinin kimyasıyla ilgili bir problem! Bizim kimyamızda öyle bir problem yok. İzleyici değişik duygular içine giriyor herhalde. Oradakileri Nurgül ve Cem olarak izlememek lazım. Özel hayatımız değil ki orada olanlar. Onlar Hasan Hocayla, Hacer. Zaten biz ayrı ayrı birer oyuncuyuz ve bu ülkede ben kadın oyuncu olarak en çok onu beğeniyorum, o erkek oyuncu olarak en çok beni beğeniyor. Doğaldır ki

birbirimizle oynama isteğine sahibiz. Karşılıklı kimyamız çok iyi uyduğu için, oradan başladık işe. Çok zordur normalde. Oyunculuk tenis maçı gibidir. Karşınızda iyi bir oyuncu varsa iyi bir maç olur. Bir oyun atıyorsun, karşıda bir karadelik var sanki. Kaybolup gidiyor. Ekonomik oyunculuk yapıyorsun anladık da beceremiyorsun. Ekonomik oyunculuk diye bir şey olamaz. Mesela, Robert De Niro, Marlon Brando bilmiyor mu ekonomik oyunculuk yapmayı. Jack Nicholson manyak mı yani bu kadar uğraşiyor. Ekonomik oyunculüğün altında yatan sebep, yanlış mimik ve jest yapmaktansa hiçbirşey yapmamayı tercih etmek. Ekonomik oyunculğu savunanlar, jest ve mimik kullanırlarsa ne kadar kötü oyuncu oldukları ortaya çıkacağı için onu savunuyorlar. Evet, belki seyircinin kimyası uyuşmuyor ama bizim Nurgül'le kimyamız uyuşuyor. Biz müsrif oyuncuyuz. Ekonomik oyunculuk ne demek? Şarkıcı olsalar ne yapacaklar. Yedi oktav sesi var ama ikiyle mi idare edecek?

Mithat Alam: Peki, ekonomik yönetmenler de var mı sizce?

Cem Özer: Tabii ki var. Yönetmenlikte kendi içinde o bir tarz olabilir ama ben o tarzı sevmiyorum. Sinema bence şiir gibi bir şey. Yani bir lafı en kestirmeden anlatan yönetmeni seviyorum ben. Ben de bu işin biraz erbabıysam üstüne konuşma hakkına sahibim diye düşünüyorum. Mesela Nuri Bilge Ceylan'ın *İklimler*'ini (2006) ele alalım. Aylardır görüşmediği kadın geldi. Sevgilisi kapıyı açtı. O ona bakıyor, öbürü de buna bakıyor. Bir daha, bir daha bakıyor. Şok olursun, dilin tutulur en azından ama onun da bir enerjisi vardır. Ben bu tarz sinemadan hoşlanmıyorum çünkü bana çok klişe geliyor. Bunlar klişelere karşı çıktıklarını söylüyorlar ama aslında hayat klişelerden oluşuyor. Hayatın kendisi kadar klişe bir şey var mı? Doğacaksın, büyüyeceksin, yaşlanacaksın ve öleceksin. İşte klişenin ta kendisi. Yaşamın kendisi bu kadar klişeyken, klişeleri kıracağım demenin başka bir klişe oluşturmak olduğunun farkına varmak gerek. Benim sinemayla ilgili düşündüğüm, gördüğüm şeyler bunlar. Dogma sineması için de aynı şeyleri söyleyebilim. İyi, hiçbir kural yok deniyor

ama mesela “kamera sehpaye konmaz!”. Al sana kural. Dolayısıyla klişeye karşı çıkarken aslında kendi yapısı oluşturuluyor. Ben çok daha özgür, çok daha esnek bir şey olduğunu düşünüyorum sinemanın. Üstelik her filmin aynı yönetmen tarafından çekilse dahi aynı şekilde anlatılmaması gerektiğini düşünüyorum. Yönetmenin filmi kadar filmin de mutlaka yönetmeni olmalı; kendi yönetmenini bulmalı. Biraz da yönetmenin şablonlarını, klişelerini kırmalı bozmalı film. Çünkü tarzla, kendini tekrarı karıştırıyoruz. Tarz zannettiğimiz şey adamın sürekli tekrarladığı bir şey olmamalı. Her hikâye aynı şekilde anlatılmaz diye düşünüyorum. Farklı düşünceler de vardır ve olmalıdır da. Mesela Erden Kıral’la bir çalışma içindeydik. Gerçekten ustadır kendisi. Birlikte çalıştığı insanlara güvenir ve onlara yüreğini açar. Onlardan fikir almaya çok açıktır... Taze yönetmenler var daha birinci, ikinci filmini çeken. Kendi doğrularını dayatıyorlar. Erden Kıral’a sen gerekçeni söylüyorsun, senin gerekçen onunkinden daha iyiye otoritesini orada kullanıyor. Adamın herhangi bir kompleksi yok. Yaratıcılık diye bir şeye inanmıyorum ben. Hepimiz doğayı ve yaşamı taklit ediyoruz ama hiçbir şeyi yeniden yaratmıyoruz. Deneysel çalışmalar da olacak ama bir filmin tamamı deneysel ve benim karşıma profesyonel sinema olarak çıkıyorsa “Sinema budur.” diye hiç kimsenin hiçbirşeyi dayatma hakkı yok. Bana göre sinema daha özgür olmalı, daha çeşitlilik taşımalı. Daha yenilikçi olmalı ama sanat filmlerinin de gişe filmi gibi belli klişeleri vardır. Belki çok özeldir, güzeldir de ben anlamıyorumdur. Ama anlamak için zorluyorum kendimi.

Sevdiğiniz isimler kimler? Oyuncu olarak tarzını sevdiğiniz kimler var?

Uğur Yücel’i Haluk Bilginer’i sevmiyorum dersem yalan olur. Türkiye’de oyunculukta tarz olarak öyle kocaman bir sektör yok. Amerika’da bile bir tarza ait en fazla beş tane adam olabilir. Çünkü hepimiz kendi metodunun peşinde koşan oyuncuların esasında. Gençlerden Murat Han’ı seviyorum. Erden Kıral da çok istemişti onun oynamasını *Vicdan*’da (Erden Kıral, 2008). Antalya Altın Portakal Film

Festivali'nde rakip olmuştuk Murat'la. Zor beğenen bir tipim yani çok kılıkırk yararım ama beğendim. İyi bir karakter çıkarmıştı *Mutluluk*'da (Abdullah Oğuz, 2007)

Mithat Alam: Demin ekonomik oyunculuktan bahsederken acaba Aytaç Arman hakkında ne dersiniz?

Cem Özer: Aytaç Arman bu konuda kabahatli değil. Rolünün yüzde ellisini bir başkası yapıyor. Yani dublajı başkası yapıyor ve bu büyük bir saçmalık. Hele bir dönem oyuncuların tamamının dublajı yapılıyor. Kendini konuşmayan adama oyuncu demem ben. Sinemaya bakış farklı o dönemde. İlla yakışıklı erkekler, güzel kadınlar olsun. Oyunculuk da olduğu kadar çünkü nasıl olsa dublajda toparlanır mantığı var.

Mithat Alam: Fikret Kuşkan için ne dersiniz?

Cem Özer: Fikret (Kuşkan) iyi bir oyuncu. Özellikle ilk dönemine baktığınızda çok da iyi bir oyuncu. Sonra sıkıldı herhalde. Oynamıyormuş gibi oynamayı hiç oynamamak zannetmeye başladı. Devamlı Cihangir'de olduğu için, belki böyle bir etkileşim olmuştur. Çünkü hakikaten dar bir çevrede kaldığınız zaman müthiş bir etkileşim başlıyor ve bir sürü oluşturuyorsunuz. Oysaki sanatçı sürüden ayrı davranan insandır. Kurdun kapma riskine rağmen yeni meraların peşinde koşan adamdır. Sürü psikolojisi içinde davranan bir adam sanatçı olamaz. Cihangir, Beyoğlu, Taksim tarzı çıktı ortaya. Baktığınız zaman Cihangir oyuncularını aynı şekilde oynuyorlar. Hep aynı roller geliyor ona ama aynı rolü farklı karakterler şeklinde oynamanın bin tane yolu var. Robert De Niro'ya da baktığınız zaman hep aynı roller veriliyor. Al Pacino da öyle. Ama her seferinde farklı bir karakter yaratıyorlar.

Mithat Alam: Bir yandan belli bir kuşağın temsilcisi olan Erden Kıral'dan, bir de yeni yönetmenlerden bahsettiniz. Eski kuşaktan ve yeni kuşaktan yönetmenler hakkında neler söylersiniz?

Cem Özer: Atıf Yılmaz'ı özellikle *Adak* (1979) filminden dolayı çok beğenirim. Benim öyle bir kişiye tutkum

yok aslında. Erden Kıral'ın yönettiği *Hakkâri'de Bir Mevsim* (1982) mesela öyle yerli yerinde ki, o kadar olur. Çünkü Hakkâri'nin bir köyünde zaman sünmüştür. İnsanlar yavaş, zaman yavaştır. Ama İstanbul'da Taksim'de yürürken zamanı o kadar sündüremezsiniz. Bana göre olmuyor. *Züğürt Ağa* (Nesli Çölgeçen, 1985), *Anayurt Oteli* (Ömer Kavur, 1987), *Muhsin Bey* (Yavuz Turgul, 1987), *Sürü* (Zeki Ökten, 1978)... Önemli filmler bunlar.

Peki, genç yönetmenlerden Zeki Demirkubuz'u Nuri Bilge'ye mi daha yakın buluyorsunuz yoksa ayrı bir tarzı var mı?

Cem Özer: Zeki Demirkubuz'un daha bir kendine aitlik durumu var. Nuri Bilge Ceylan fotoğrafçılıktan geldiği için çok güzel fotoğraflar oluyor filmde ama sinema daha hareket eden bir şey. Zeki Demirkubuz'da bir sinema duygusu var. O duyguyu görüyor, kokluyor, hissediyorsunuz. Ama Nuri Bilge Ceylan'da bir sinema duygusu olduğuna inanmıyorum. Belki çok dürüst, çok kendince ama ben kendime yakın bulmuyorum.

Yamaç Okur: Siz biraz daha öykü sinemasını seviyorsunuz sanırım. Türk sinemasında da ekoller var sonuçta.

Cem Özer: Ben bir filme baktığım zaman bütününe bakıyorum. Sinema dediğiniz tek bir şeyin üzerine kurulamaz. Bir sürü bileşeni var; dolayısıyla o bileşenlerin tamamının yerli yerine oturması gerekiyor. O zaman ben bir filme başyapıt diyebiliyorum. O yüzden Martin Scorsese, Francis Ford Coppola benim için çok önemli adamlar. *The Godfather* (F.F. Coppola, 1972) gibi çok sıradan olabilecek bir hikâyede o karakterleri öyle bir işlemeye başlıyor ki adam, birden başka bir derinlik çıkartıyor. Tiplemeler derin karakterlere dönüşüyor. Özgün sinemada (Federico) Fellini gibi bir adam var. Nuri Bilge Ceylan'a usta yönetmen dersek o zaman Fellini'ye ne diyeceğiz? Biz çok çabuk kahramanlar yaratıyoruz. Evet, Nuri Bilge kendi adına üstelik de çok saygın bir şekilde sinema yapıyor ama tapılacak bir tabu yok ortada. Daha kendini bulmadan baş tacı olunca ordan inmemek için kendini tekrarlıyor. Mesela

Scorsese'ye baktığınız zaman her film için ayrı bir üslup kullanmış. Ben bunu yapamam. (Stanley) Kubric'in 60'lı yıllarda çektiği filmler hala izleniyor. Bir filmde önce klasik bir anlatımı dene sonra kendi üslubunu bul. Yani klasiği becermeden farklı ve marjinal bir şey yapmak çok zor. Ne yazık ki ben de öyleydim. İlk oyunculuğa başladığım zamanlar kendimi dahi zannediyordum. Ama hayır, öyle değil. Mesela Uğur Uludağ benim arkadaşım. *Bir İhitimal Daha Var* (2006) diye bir film çekti. Senaryosunu çok beğenmiştim ve ona yalvardım kendisi çekmesin diye. Çünkü yönetmenlik hiçbir zaman kariyerin başlangıcı olmamalı. Steven Spielberg hiç asistanlık yapmadan yönetmen oldu diye herkes olacak demek değil. Bu bir yolculuk. Paris'e yolculuk da Paris'ten başlamaz. Ulaş İnaç diye bir arkadaşımız vardı. Altın Portakal Film Festivali'nde "En İyi Film" ödülü aldı.⁸ Yazık oldu çocuğa. Şüphesiz çok değerli bu insanlar ve çok değerli fikirleri var ama özgüven eksikliği kadar özgüven fazlalığı da zararlı. Paranoya bazen iyidir. Biraz da kendine güvensizlik olmalı. Hala bana rol geldiği zaman elim ayağım titriyor. Nurgül de öyle. Kabul etmemek için binbir çare arıyoruz; korkuyoruz, ürküyoruz. Çünkü daha önce iyi yapmış olmanız gene çok iyi yapacağınız anlamına gelmiyor.

Yamaç Okur: Bu anlattıklarınız aslında Türk sinemasının yapım koşullarıyla ilgili değil mi? Yapım koşulları bu insanların belki kendi filmini yapmaya müsaade etmemiş olabilir mi? Oyuncular da aynı şekilde emeklerinin karşılığını ne kadar alabiliyorlar?

Cem Özer: Hayır öyle birşey yok. Baktığınızda bugün Cen ucuz dedğiniz film beş yüz, altı yüz bin dolara çıkıyor ki bu ciddi bir rakam. Oyunculara da bakarsak, mesela Nurgül Yeşilçay'ın aldığı ücret *Recep İvedik* (Togan Gökbakar, 2007) filminde farklı, Erden Kıral'ın *Vicdan* (Erden Kıral, 2008) filminde farklı olacaktır. Bir gişe filmiye

⁸ *Türev* filmiyle Ulaş İnaç 2005 Altın Portakal Film Festivali'nde "En İyi Film" ödülünü aldı.

tabi ki çuvala para alacak. Ama farklı bir amaca hizmet ediyorsa, daha kalıcı bir şeyse, orada güzel bir ideali paylaşma var. Biz sadece parayla beslenmiyoruz. İyi bir şey yapmak da var. İkisi bir arada olunca çok güzel ama her zaman denk gelmiyor.

Sinemanın sektörel, sanatsal ve birçok farklı boyutuna kafa yormuş biri olarak oyuncu olarak kalmazdınız. Yapımcı Cem Özer’le ilgili neler söyleyeceksiniz?

Cem Özer: Oyunculuk böyle ara sıra yapılan bir şey değil. Sadece film sürecinde oyunculuk yapıyor değilsiniz, çünkü oyunculuk bir meslek değil. Sanat bir meslek değil bir yaşam biçimidir. Devamlı gözlem yaparsanız refleks haline gelir. Gittiğiniz her yerde istemsiz yapmaya başlarsınız ve yaşam biçimi halini alır. *Cinema Paradiso* (Giuseppe Tornatore, 1988) diye bir film vardı. Benim hayatım o. Sinema salonunda büyüdüm ve çocukluğum orada geçti. Ortaokulu bitirdiğimde bir yazlık sinema işletiyordum. Ailem sinemacı ve filmci olduğu için sinemayla büyüdüm. Sinema benim için bir hevesten çok öte. Tiyatroya ise devam etmedim. Bir sürü sebebin dışında zaten tiyatroyu kutsayan, tiyatro hastası olan biri değilim. Ben oyunculluğu tiyatro için değil sinema yapmak için öğrendim.

Peki, oyunculuk, yönetmenlik, yapımcı ve sinemanın diğer alanları içinde tecihiniz ne yönde olur?

Tercihim her zaman sinema. Çünkü motorda ya da arabada giderken bile sürekli film çekiyorum. Yani sinema olarak yaşıyorum hayatı. Her şeye bir çerçeveden bakıyorum. Bahsettiğim öz güven patlamasını belki yaşayamadığım için yönetmenlik yapmaya cüret edemedim. Açıkçası çekindim, utandım. Çünkü benim için çok önemli. Çok içimden geliyor ama bende henüz öyle bir cesaret yok. Çünkü o kadarına cesaret edemeyecek kadar bilgi sahibiyim bu işte.

Yönetmenlik yapmayı hiç denemeyeceksiniz anlamına mı geliyor bu?

Deneyeceğim; hatta çok hain projelerim var. İki farklı film yapıp nanik yapmak istiyorum bazı yerlere. O yüzden de artık kameranın önünde olmak istemiyorum. Bir de her filminden sonra insanlar beni bir kere daha keşfediyorlar. “Sen ne kadar iyi bir oyuncuymuşsun.” Diyorlar, ama bunu daha önce de söylediniz; hatta ondan önce de söylediniz! Unutuyorlar benim oyuncu olduğumu. Daha kaç kere ıspatlayacağım oyunculuğumu? Dolayısıyla bu durumdan çok sıkıldım. Oynamak için projelerin kafama yatması gerekiyor. O zaman kendimiz yapalım dedik. Bir de hayatı arada bir yenilemek gerek. O yüzden bir yapım şirketi kurdum, önce iki tane reklâm filmi çektim. Televizyondaki çitayı, en azından oyunculuğun standardını biraz yükseltelim istedik. Sonra da “Biraz para kazanalım; kendi filmlerimizi çekelim.” istiyoruz. Aslında o sırada film yapımcılığına daha hazır değildik ama Erden (Kıral) Abi Nurgül’le bir anlaşma yaptı ve beraber seyahate çıktık. Birkaç mekân gösterdim ona ve Erden Abi’nin bize olan güveni ve saygısından kaynaklanan bir motivasyonla yapımcılık meselesi ortaya çıktı. İyi de gidiyor, beceriyoruz galiba.

Dinleyici Soruları

Yönetmenlik için ünlü olup hemen film çekmeye sorunmanın acelecilik olduğunu söylediniz. Bizim aklımıza hemen Mahsun Kırmızıgül geldi. Onun bir tek *Aşka Sürgün* (Cemal Şan, 2005) dizisindeki oyunculuğunu biliyoruz. Siz ise yıllardır bu sektöredesiniz. Kafanızdaki projelerinizi gerçekleştirmek için, bir sıra varsa şayet, daha öncelikli olduğunuzu düşünmüyor musunuz?

Her koyun kendi bacağından asılır. İnsan olduğuna kendi karar verir; bir başkası değil. Mahsun kendini yeterli görüyorsa, bu Mahsun’u ilgilendiren bir mesele. Doğaldır ki herkes ne zaman istiyorsa o zaman film çekecek. Ben sadece kendi yolculuğumu anlatıyorum. Kimseye de “Sen şimdi çekme, sonra çek.” gibi bir şey söylemeye hakkımız yok. Ancak Uğur (Uludağ) gibi yakın bir arkadaşşıma böyle tavsiyelerde bulunabilirim. Ben yönetmenliği yapa yapa,

deneye deneye öğrenmeyeceğim. Yönetmenliği artık film yapmaya yeterli olduğuma inandığım gün yapacağım. Buna da karar verecek olan başkaları değil benim. Neticede o filmi çektiğimde ortaya kötü bir şey çıkarsa onu vizyona sokmam. Ben de, Nurgül de bu konularda kılı kırk yararız. Çünkü çok tehlikeli bir iş bu. Her seyirciyi eğitilmiş bir sinema öğrencisi gibi varsayamazsınız. Neticede insanlar eğlenmek için, iki saat hoş vakit geçirmek için sinemaya gidiyorlar. Her seyirciden filmi otopsi yapacak kadar anlamasını bekleyemeyiz. İnsanların hoşuna gidecek şeyleri yanlış biçimde verirseniz, bir süre sonra o yanlış biçimler doğru olarak algılanır ve doğru yaptığınız şeyler saçma ve yanlış zannedilir. Oyunculukta da öyle. Bazen eleştiriyorlar, “Ne kadar abartılı oynadı.” diye. Hayır, doğru oynadı. Hiçbir şey yapmayanları ekonomik oynuyor diye algılırsan olması gerekeni de abartılı zannedersin. Artık iki senedir yönetmenlik zamanımın geldiğini, hatta biraz da geçtiğini hissediyorum.

Sinemanın hep içinde yer almış biri olarak Türkiye sinemasındaki durgunluk dönemlerini çok iyi biliyorsunuz. O dönemlerden biri tam da sizin oynamadığınız zamana denk geliyor. O durgunluğu sizin içerden nasıl gördüğünüzü merak ediyorum.

Cem Özer: Aynen söyle oldu: Yeşilçam dönemi geçerken biz yetişiyorduk. “Bizim zamanımız geliyor, filmlerde oynayacağım artık.” derken sektör birden durdu. Tam da tiyatrodaki çok iyi oyunlar çıkartıyordum, övgüler alıyordum ki kimse film yapmaz oldu. Şimdi de sektör canlandı ama yaş bizden geçti. Öyle bir yaştayım ki şimdi genç desen değil, yaşlıya benzemiyorum. On sene sonra tam yaşlanacağım ve baba rolleri falan gelecek. Türkiye’de şöyle bir şey de var: Sinema seyircisi üniversiteli öğrenci olarak görülüyor. Üniversite öğrencisi de olsa sadece gençlik filmlerini mi seyrediyorlar? İlla gençlik filmi mi olması lazım? Sinema üreticilerinin kafasında tuhaf bir gençlik var. Aslında farkındaysanız tuhafıklar, felaketler de ne yazık ki 1980’de başladı. Bir darbe tankı geçti bu toplumun üstünden ve emin olun kültürel anlamda beline vurdu ülke-

nin. Her şeyin içi hızla boşaltıldı. Şarkıların, edebiyatın, müziğin, tiyatronun, sinemanın içi boşaltıldı. Yavaş yavaş, sindire sindire yapıldı bu. Üzülerek söylüyorum bunları ama bizden sonraki kuşakta politik bir laf söylemek ayıp hale geldi. Altı dolu espiri yapmak bile dinazorluk haline geldi. Ben bunun için yerildim. 12 Eylül öncesinde daha dirençli bir toplum vardı. Dünyayı ve bizi umutlandıran bir yapı vardı. Yok oldu. Şimdi topluma istediklerini yapıyorlar; kimseden çıt çıkmıyor. Dünyanın her ülkesinde politikacılar mizah için malzeme verir ama artık Türkiye’de politikacılarla ilgili mizah yapmak ayıp görülüyor. Dolayısıyla kimsenin suçu değil *Recep İvedik*’in dört milyon seyirci yapması. Onu da eleştirmiyorum. Müthiş göndermeleri var. Bulunduğu çevreye uyumsuz adam komedisi. Benim derdim onun gişesi değil ama aynı dönemde niçin *Bayrampaşa: Ben Fazla Kalmayacağım* (Hamdi Alkan, 2007) otuz bin seyirci topluyor? Neden sadece tek bir şeyi tüketiyoruz? Kimse özgür tercihini yapamıyor çünkü seçimlerimizi yapma hakkımız elimizden alındı.

Cem Özer Kimdir?

1959 İstanbul doğumlu olan sanatçı İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğrencisiyken okulu yarım bırakarak çeşitli tiyatro oyunlarında oynamaya başladı. Ali Poyrazoğlu Tiyatrosu, Dostlar Tiyatrosu gibi topluluklarla çalıştı. Özel televizyonların ortaya çıkmasıyla 1992 yılında sunuculuğunu yaptığı Laf Lafı Açıyor programıyla tanındı. Son olarak rol aldığı Âdem'in Trenleri filmindeki Hasan Hoca rolüyle 13. Sadri Alışık Ödülleri'nde "En İyi Erkek Oyuncu" ödülünü kazandı. Son olarak kurduğu şirketle yapımcılığa başladı. Kendisi gibi oyuncu olan Nurgül Yeşilçay ile evlidir.

Başlıca Filmleri

- Âdem'in Trenleri (2007)
- Bir İhtimal Daha Var (2006)
- Sen Ne Dilersen (2005)
- Karışık Pizza (1998)
- Neredesin Firuze (2003)
- Usta Beni Öldürsene (1996)
- Berlin in Berlin (1993)